

Platform
Duurzame en Solidaire Economie
www.PlatformDSE.org

Een duurzame en eerlijke economie

Utrecht, Milieudefensie, 6 oktober 2012

Lou Keune

Een duurzame en eerlijke economie

- 1 De problemen waar wij voor staan
- 2 Kenmerken dominante economisch systeem
- 3 Wat te doen?
- 4 Kan het?

1 De problemen waar wij voor staan

- Sociaal
- Ecologisch
- Financieel
- Oorlog en vrede
- Conclusie

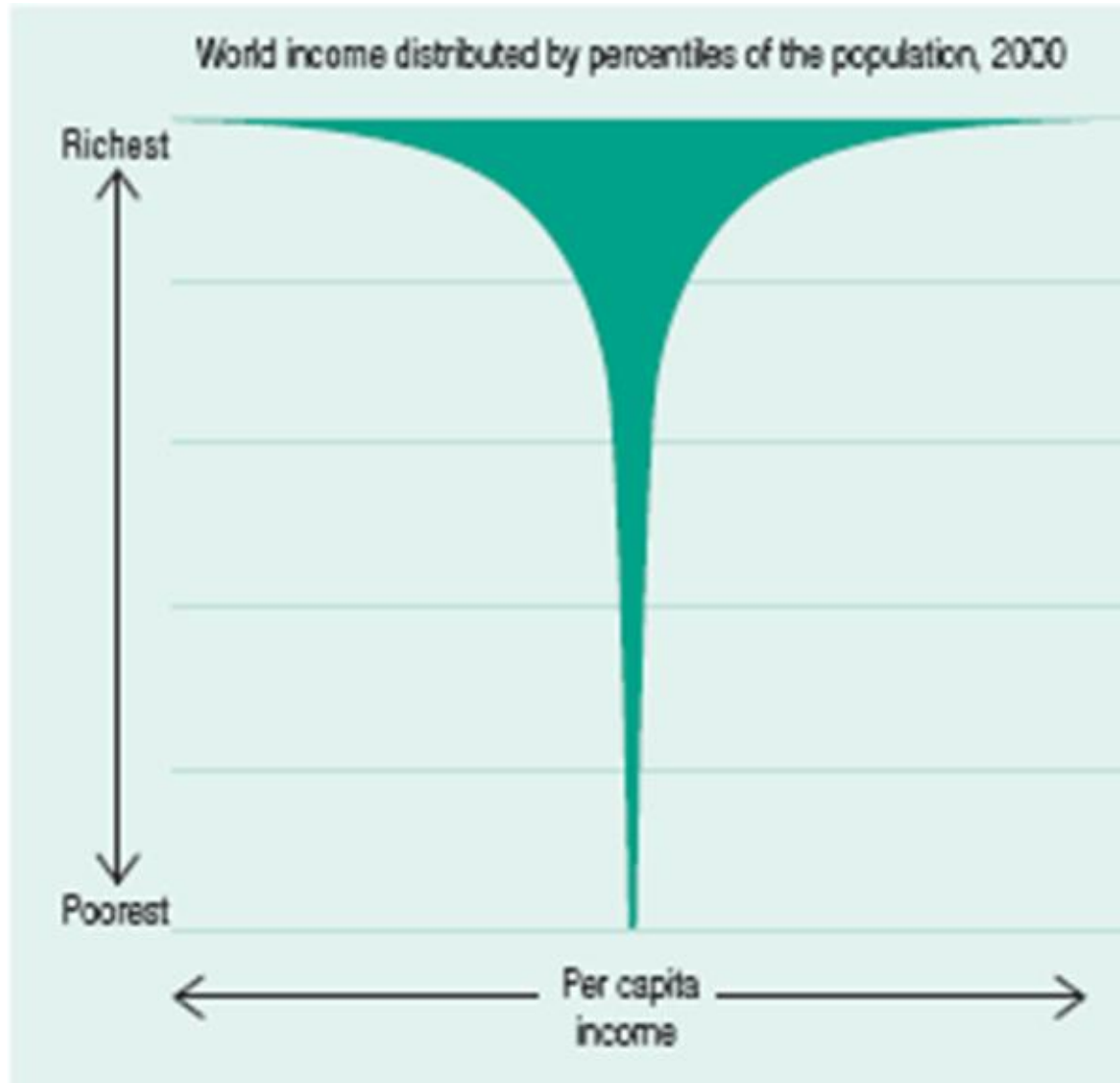
Sociale problematieken

- Armoede
- Ongelijkheid
- Omgekeerde ontwikkelingshulp

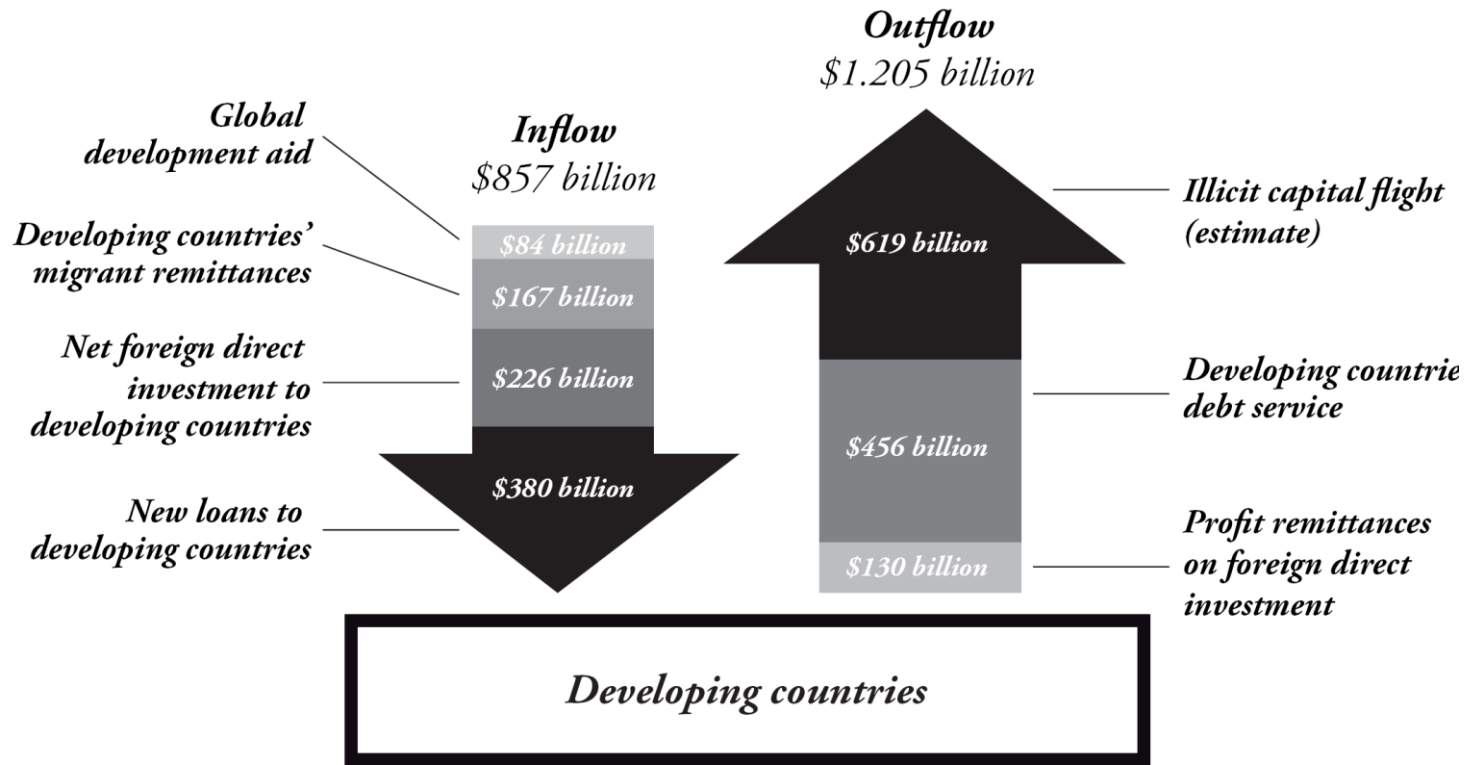
Armoede

- 40 % wereldbevolking een inkomen onder de US \$ 2 per persoon per dag (Nederlanders gemiddeld US \$ 100 pp pd)
- 1 miljard mensen minder dan US \$ 1,25 per persoon per dag

Ongelijkheid

Omgekeerde ontwikkelingshulp

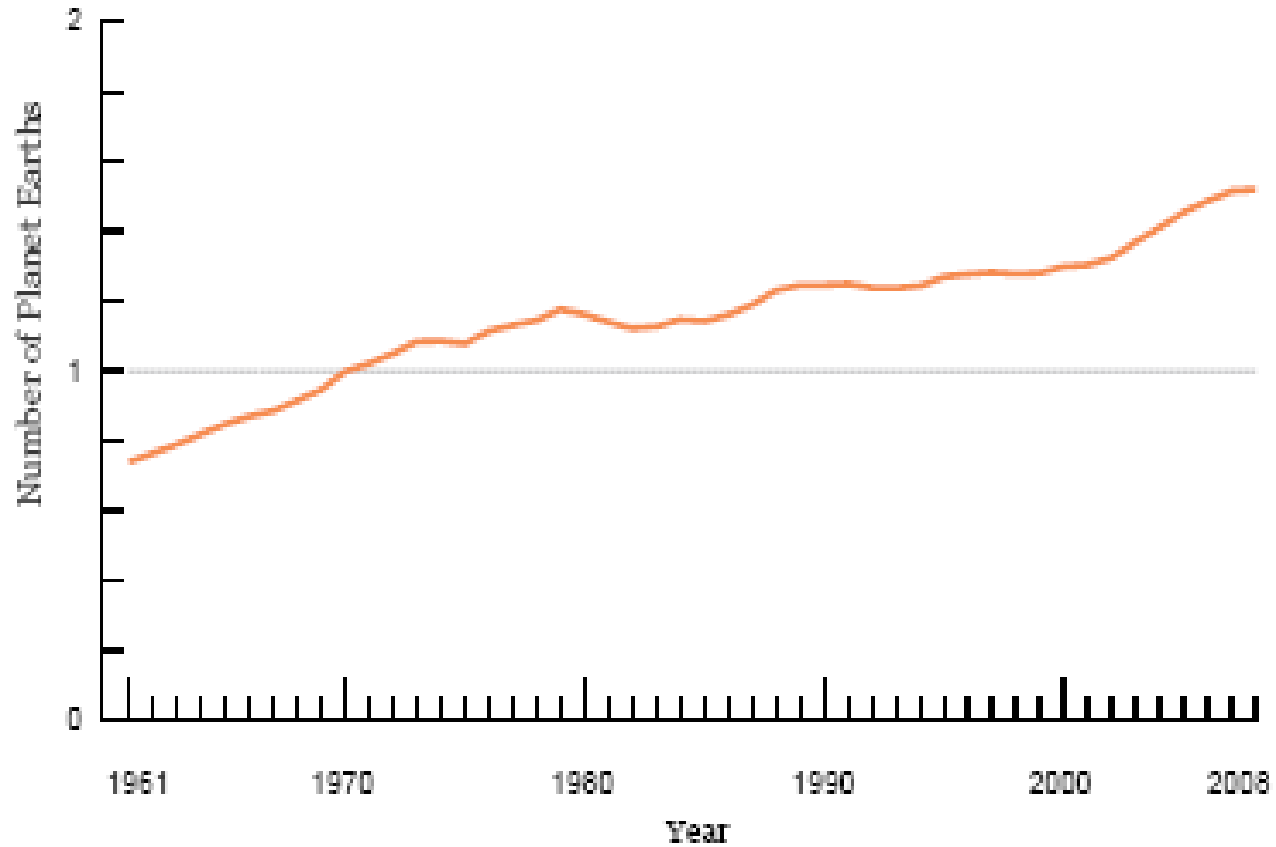

Source: Eurodad fact sheet 'Capital flight diverts developing finance'. The image is based on data from the OECD and the World Bank as well as estimates of illicit flows compiled by Eurodad.

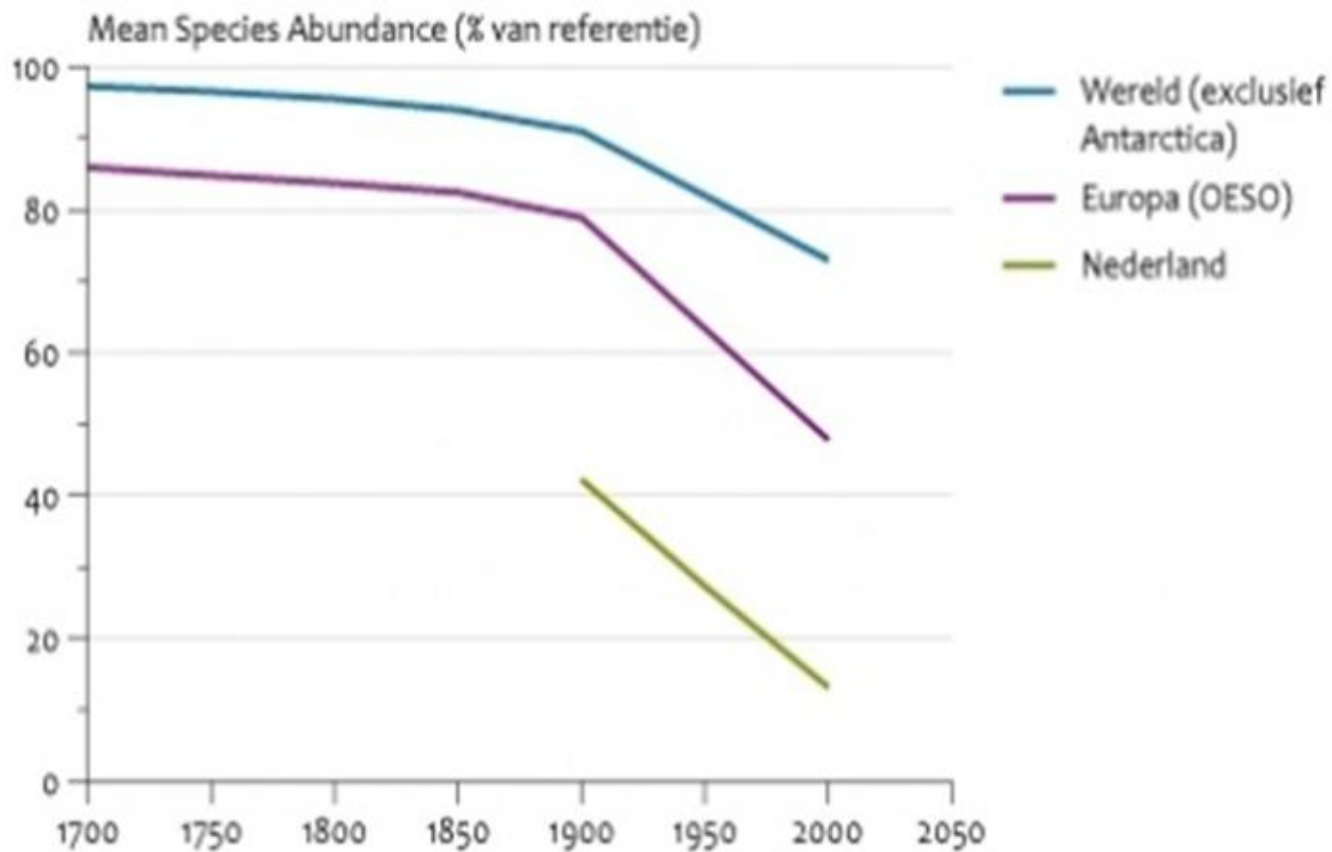
Ecologische problematieken

- Ecologische voetafdruk
- Biodiversiteit
- Uitstoot CO²

Voetafdruk

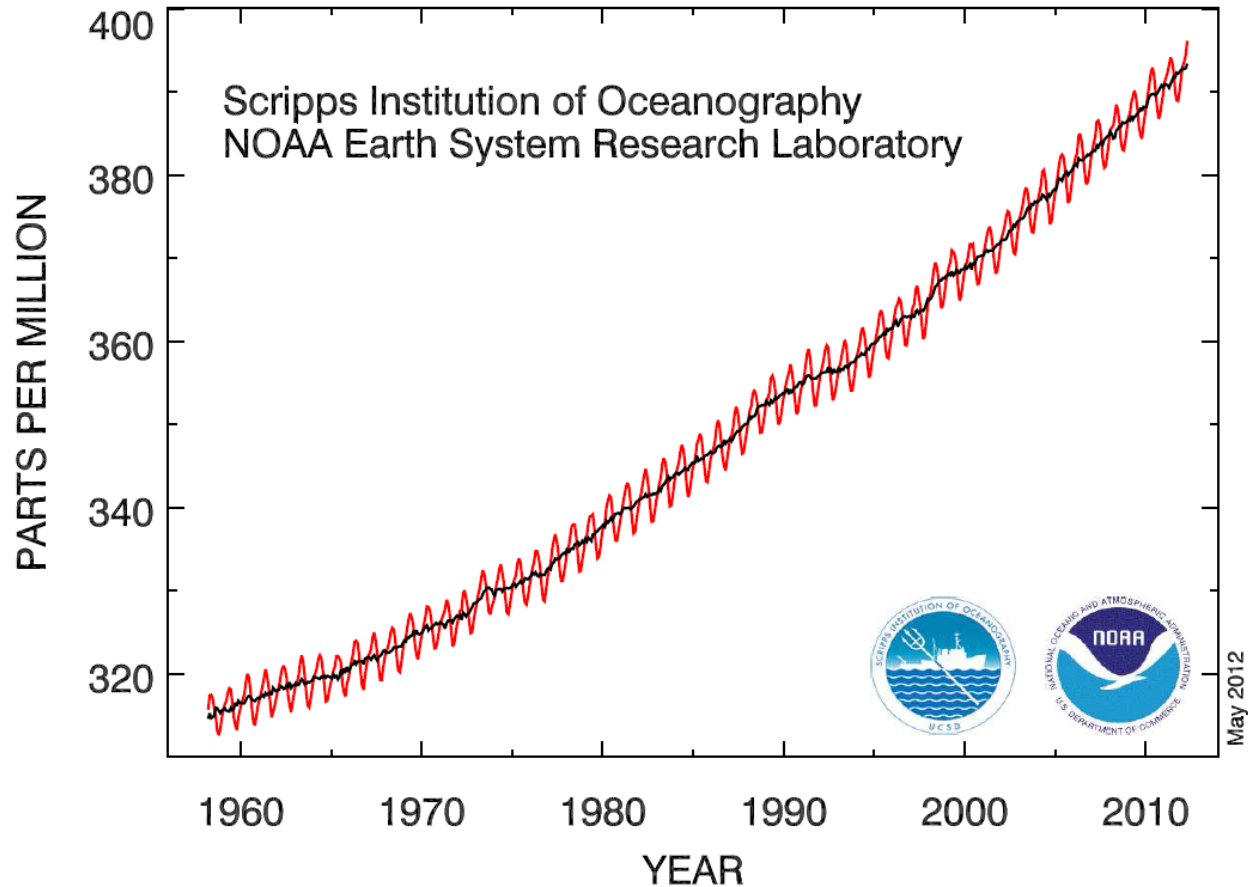

Biodiversiteit

Uitstoot CO₂

Atmospheric CO₂ at Mauna Loa Observatory

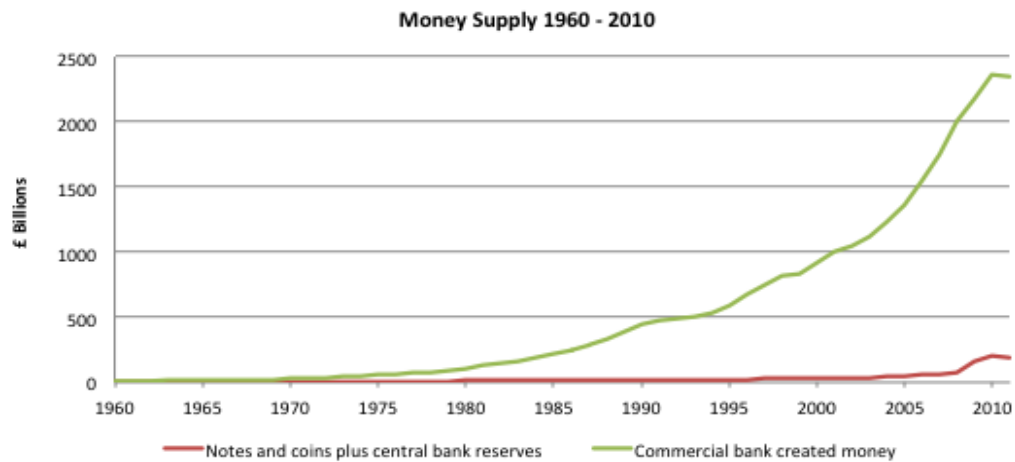

Financiële problematieken

- Financieel waterhoofd
- Financiële instabiliteit

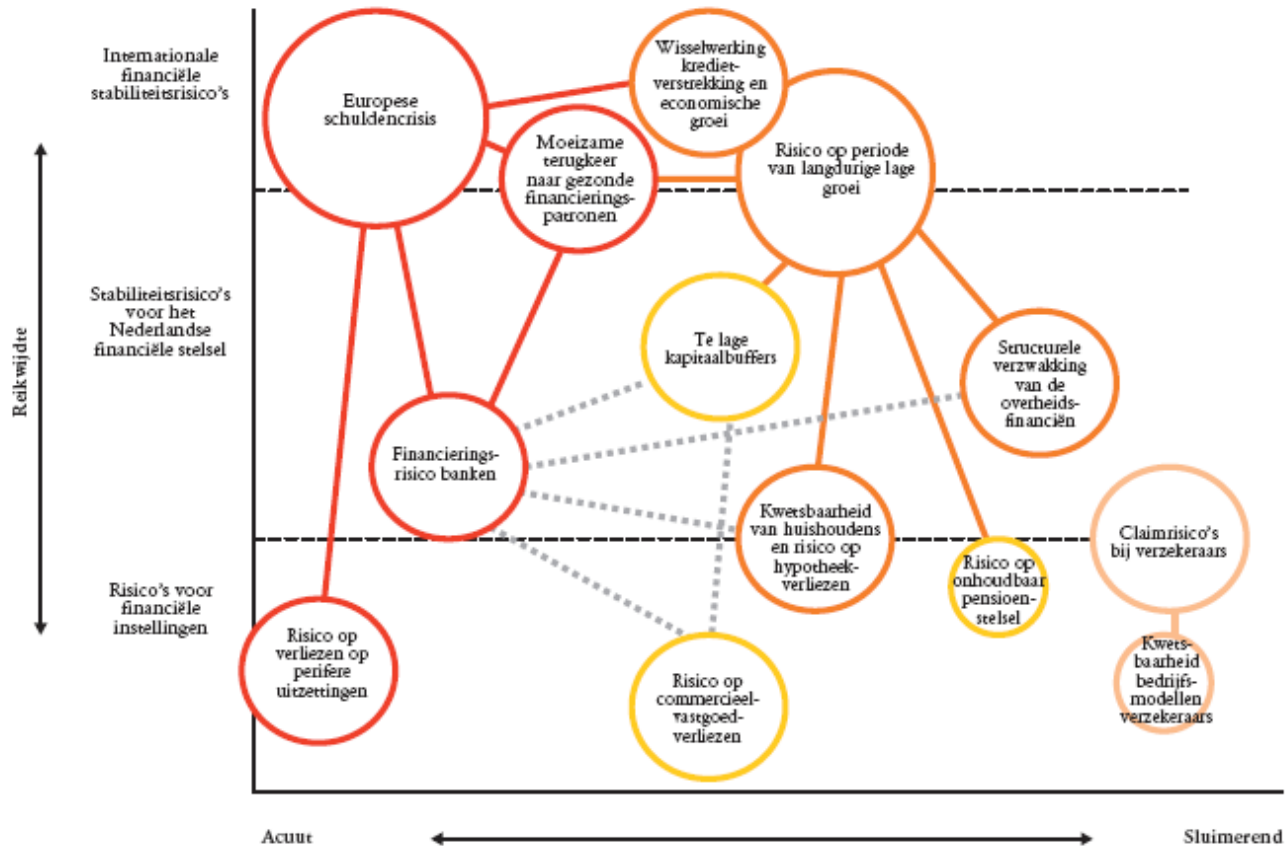
Financieel waterhoofd

So debt and deposits take off

Source: Bank of England, Interactive Database, data series LPQAUYM (M4), LPQVQKT (notes and coins), YWMB43D (Central bank reserves).

Financiële instabiliteit

Oorlog en vrede

- Samenhang tussen armoede, milieu & grondstoffen enerzijds en geweld anderzijds

(Brochure Platform DSE, 2012)

Vredeseconomie en de preventie van geweld

Conclusie

- Meervoudige en ingrijpende crisis: ecologisch; sociaal; financieel; geweld
- Naar een overlevingseconomie i.p.v. een groei-economie?
- Grote urgentie

2 Systeemkenmerken

- Eng begrip van economie
- Dominantie van economische groei denken
- Vrijhandel

Eng begrip van economie

- Alleen waar geld aan te pas komt telt mee (BBP); geld belangrijker dan natuurwaarden en menswaarden
- Grootste deel van milieukosten niet meegeteld, prijzen geven verkeerd beeld
- De helft van het werk niet meegeteld (BOA)
- Opbrengst van onbetaalde arbeid niet meegeteld
- Groot deel van de sociale kosten niet meegeteld (gezondheidsschades door verkeer, gevolgen kinderarbeid, e.a)
- Financiële sector produceert niets maar telt wel en steeds meer mee

Dominantie van economische groei (BBP) denken

- Zie laatste CPB MEV 2013; groeiverslaving
- Déze groei kent systematisch niet het idee van eindigheid
- Aanbodeconomie (ook aanbod van financiering)
- “Genoeg” bestaat niet ondanks afnemend grensnut meerconsumptie
- Consumentenvertrouwen laag: probleem of prima?

Vrijhandel

- Is dominant, versterkt denken in termen van financiële winstmaximalisatie
- Versterkt concurrentie en korttermijn denken i.p.v. samenwerking, duurzaamheid en solidariteit
- Versterkt groeidenken
- Wetgeving beschermt privé-eigendom (ook intellectueel) en marktwerking

3 Wat te doen?

- Op verschillende niveaus
- Zelf werken aan verduurzaming en solidarisering
- Overheden: begin een beleid van transitie van de economie
- Ontwikkel een utopie over de economie

Op verschillende niveaus

- Individueel en gezinnen
- Buurten en wijken
- Gemeenten
- Provincies
- Sociale bewegingen (vakbonden, kerken, natuur en milieuorganisaties, vrouwenorganisaties, mensenrechtenbeweging, etc.)
- Ondernemingen

Zelf werken aan verduurzaming en solidarisering

- Andere levensstijlen
- Samenwerken
- Opbouwen *communities*
- Delen
- Consumanderen en consuminderen
- Verzet tegen onduurzaamheid en onderdrukking en uitbuiting
- Inzetten voor een ander beleid
- Ons organiseren

Beleid van transitie van de economie

- “Genoeg”, “krimp” en “herverdeling” i.p.v. groei BBP
- Eerlijk meten: voorrang aan natuurwaarden en menswaarden boven geldswaarden
- Inkomensbeleid: herverdeling; garantie bestaanszekerheid wereldwijd
- Prijsbeleid (alles meerekenen)
- Regionalisering
- Beperking van geldcreatie
- Werk eerlijk verdelen: betaald en onbetaald; minder betaald werk, meer vrije tijd en zorg voor elkaar en het milieu
- “Gelijk speelveld”
- Investeringsprogramma

Ontwikkel een utopie over de economie

- Primaat van mens- en natuurwaarden
- Andere principes dan van de markteconomie leidend maken, als
 - Duurzaamheid
 - Solidariteit
 - Samenwerking
 - Gemeenschapszin
 - "Genoeg"
 - Eigen verantwoordelijkheid

4 Kan het?

- Ja
- Nee
- Dus

Ja

- Drastisch ingrijpen in economische structuren is al eerder gedaan (oorlogseconomie van Churchill, New Deal Roosevelt; planningseconomie Singapore, India, China; wederopbouw na WO II); gevoel van urgentie beslissend
- Er zijn al vele initiatieven, ook in Nederland
- Veel voorstellen voor ander beleid al beschikbaar met veel operationalisering (Daly; Goudzwaard / de Lange; UNEP “groene economie”; Jackson; Huige / Keune; Urgenda; Platform DSE; netwerk de-growth; Heilbron, NEF, etc.)

Nee

- Botst met systeemkenmerken:
dominantie neoliberal denken;
vrijhandel en EU en WTO; privé bezit
grond en andere productiemiddelen;
sterke belangengroepen

Dus:

- Zelf beginnen met andere samenleving,
- èn
- Werken aan politieke machtsvorming (breder dan politieke partijen)